

Verpleegkunde 19 Geestelijke gezondheid en neuropsychologie

- Herken symptomen van schizofrenie, psychotische stoornissen en ernstige psychische aandoeningen
- Communiceer effectief met cliënten die hallucinaties, wanen of verwarring ervaren
- Ondersteunen van cliënten met een verstandelijke beperking en neuroontwikkelingsstoornissen (bijv. Rett-syndroom)
- schizofrenie, psychose, hallucinaties, wanen, verstandelijke beperking, Rett-syndroom, crisissignalen

De schizofrenie**De psychose****De hallucinatie****De waning****De verstandelijke beperking****Het Rett-syndroom****De sociale achteruitgang****Het crisissignaal****De acute episode****De therapeutische relatie****De medicatie****De bijwerking****De zorgcoördinator****De ontwikkelingsstrategie****Observeren en rapporteren****Iemand geruststellen****Empathisch luisteren****Reageren op aanwijzingen****Rustig blijven (kalmeren)****In kaart brengen (symptomen)****Behandelplan opstellen****Verwijzen naar gespecialiseerde zorg****Zelfbeschadiging voorkomen****Gedragsactivatie toepassen**

1. Oefeningen

1. Koppel elk woord aan de juiste definitie.

a. De psychose	1. ervaring waarbij iemand iets ziet, hoort of voelt dat er niet echt is
b. De hallucinatie	2. toestand waarin iemand het contact met de realiteit verliest
c. De verstandelijke beperking	3. stoornis waardoor iemand informatie langzamer begrijpt en vaak extra hulp nodig heeft

a-2 b-1 c-3

2. Observatie op de gesloten afdeling (QR: Audio)

Vul de lege plekken in: crisissignalen, behandelplan, observatieverslag, wanen, schizofrenie, medicatie, veiligheidsplan, interventie, realiteitszin, zelfbeschadiging

Op de gesloten afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis begint de avonddienst. Verpleegkundige Sara leest in het elektronisch dossier dat meneer Van Dijk (1) _____ heeft en de laatste weken vaker stemmen hoort. In het (2) _____ staat dat zijn (3) _____ wisselt: soms kan hij goed vertellen wat er gebeurt, maar soms denkt hij dat de tv speciaal voor hem geheime berichten uitzendt. Sara let extra op (4) _____, zoals plotselinge boosheid, (5) _____ of weigeren van medicatie.

Tijdens de ronde ziet Sara dat meneer Van Dijk onrustig door de gang loopt. Hij zegt dat de camera's hem volgen en dat iemand hem wil vergiftigen. Sara blijft rustig en spreekt in korte, duidelijke zinnen. Ze gaat niet in discussie over zijn (6) _____, maar benoemt wat zij ziet: dat hij bang is en veel spanning voelt. Ze controleert of hij veilig is, biedt een rustige kamer aan en bespreekt het (7) _____ dat in zijn (8) _____ staat. Daarna belt ze met de arts om de situatie te bespreken en om te beoordelen of extra (9) _____ of aanpassing van de (10) _____ nodig is.

1. Waarom let Sara extra op crisissignalen bij meneer Van Dijk?

2. Welke voorbeelden van crisissignalen worden in de tekst genoemd?

3. Luister naar het audiofragment en kies het juiste antwoord. (QR: Audio)

Waar Onwaar

1. De verpleegkundige zag tekenen van een acute psychose en probeerde de cliënt te kalmeren door rustig te blijven en korte vragen te stellen.
2. De cliënt dacht dat zijn familie hem wilde vergiftigen en voelde zich tijdens de dienst veilig op het werk.
3. Het behandelplan wordt niet direct tijdens de avonddienst gewijzigd; er is eerst gerapporteerd aan de zorgcoördinator en aanpassingen staan gepland voor morgen.

4. Kies de juiste oplossing

1. Tijdens het gesprek _____ ik rustig en luister ik empathisch naar de cliënt.
a. blijven b. blijft c. blijf d. bleef
 2. Gisteren _____ de zorgcoördinator crisissignalen en rapporteerde ze aan het team.
a. observeren b. observeert c. observeerde
d. heeft geobserveerd
 3. Als de cliënt stemmen hoort, _____ ik hem gerust en vraag ik wat hij nodig heeft.
a. heb gesteld b. stel c. stelde d. stelt
1. blijf 2. observeerde 3. stel

5. Rollenspel - dialogen (QR: Audio)

Avonddienst: cliënt hoort stemmen

Verpleegkundige *Mark, ik zie dat je onrustig bent; kun je vertellen wat er nu gebeurt in je*

Anja: *hoofd?*

Cliënt Mark: *Ik hoor weer stemmen, ze zeggen dat ik niks waard ben, ik denk dat het een soort hallucinatie is maar het voelt zo echt.*

Verpleegkundige *Dat klinkt heel naar; je hebt een ernstige psychische aandoening, een*

Anja: *psychose, en dan is de realiteitscontrole moeilijk, maar ik geloof je dat het voor jou echt voelt.*

Cliënt Mark: *Ik ben bang dat ik doordraai en dat ik weer opgenomen moet worden, ik merk dezelfde crisissignalen als bij mijn vorige terugval.*

Verpleegkundige *Zullen we samen rustig gaan zitten, ademhalingsoefeningen doen en ik*

Anja: *noteer in het observatierapport wat je nu ervaart, zodat we je begeleidingsplan kunnen aanpassen?*

Cliënt Mark: *Ja, als jij erbij blijft, lukt het me misschien beter om kalm te blijven en niet in die paranoïde gedachten mee te gaan.*

Verpleegkundige *Ik blijf bij je, en als het nodig is overleg ik met de arts over je*

Anja: *antipsychoticum, zodat we de balans tussen effect en bijwerkingen goed in de gaten houden.*

Cliënt Mark: *Dank je, zo voel ik me minder alleen en durf ik eerder te zeggen als het weer misgaat.*

1. Hoe zou jij Mark verder kunnen kalmeren zonder meteen medicijnen te geven?
-

6. Spreken: vertaal en beantwoord (QR: AI+)

Ik merk dat u erg onrustig bent, klopt dat? / Kunt u kort beschrijven wat u nu hoort of denkt? / Ik noteer dit en meld het aan de zorgcoördinator.

1. Je werkt in de wijkverpleging en je cliënt hoort stemmen en is erg bang. Wat zegt u om de cliënt te kalmeren en gerust te stellen?

2. Tijdens uw dienst merkt u bij een cliënt met een psychose plots meer onrust en nieuwe wanen. Welke crisissignalen noteert u en aan wie meldt u dit?

7. Schrijven: E-mail (QR: AI+)

Onderwerp: Observaties meneer Van Loon, kamer 12

Beste collega,

Gisteravond meldde de avonddienst dat meneer Van Loon erg onrustig was. Hij zei dat hij stemmen hoorde en dat er camera's in de muur zaten. Mogelijk gaat het om een **psychose** met **hallucinaties** en **wanen**.

Wil jij vandaag extra goed **observeren** hoe hij zich gedraagt (angst, **zelfbeschadiging**, **suïcidaliteit**) en of hij zijn **medicatie** inneemt? Laat mij vóór 16.00 uur weten wat je hebt gezien, zodat we de **risico's** kunnen inschatten en het beleid kunnen **afstemmen**

Met vriendelijke groet,
Dr. M. Jansen, psychiater

Schrijf een passende reactie: *Naar aanleiding van uw e-mail wil ik u informeren dat... / Tijdens mijn dienst heb ik geobserveerd dat... / Kunt u mij laten weten of...*
